

РАДОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

кв	на	кв	на	кв	на	кв	на	кв	на
3 міс.	к с	7 міс.	6 міс.	5 міс.	4 міс.	3 міс.	2 міс.	1 міс.	кв.
-	-	-	-	-	-	30 р.	20 р.	10 р.	-

Передплати приймаються тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні докопче прикладати стару адресу).

НА УВАГУ АВТОРАМ: статті не ухваляють до друку редакція не повертає. Адреса редакції в конторах:

У КИІВІ, ІНСТИТУТСКА 22.

Голосен редакції 64—80.

Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА.

Виходить щодня, окрім понеділків і днів після великих свят

Умови друкування оголошень.

На 1 сторінці з карб. — коп. № 1

за 1 рядок в 1 шпальту четвіра за кожний раз.

Особам, що шукають краді за оголошенням побище їх в 3 рядки шп. з карб. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год. дня.

Ціна окремого 45 в.

з у Києві

в провінції і 45 в.

на комарлах

№ 229.

Середа, 4 грудня (21 листопада) 1918 року.

№ 229.

РОДИНА СПОВІЩАЄ, ЩО ВІНОС ТІЛА СТУДЕНТА МИКОЛИ ОРЛОВСЬКОГО

з церкви Олександрівської лікарні на Фроловський цвинзарь відбудеться в четвер о 12 годині дня.

Чоловік, діти та онуки з глибоким смутком сповіщають про смерть дружини, матері й бабусі

Оксани Васильовни Зеленко

(род. Пилипчук)

що померла після довгої та тяжкої хвороби 2 грудня ввечері. Похорон відбудеться сьогодні 4 грудня о 2 год. ввіль з Троїцької церкви на Байкове кладовище.

3-го грудня, вранці, передчасно помер складач газети «Нова Рада»

Олександр Миколаєвич Фролов

про що сповіщають прибиті горем товариші робітники. Похорон відбудеться сьогодні о 12 г. ввіль з Кузнечної вул. 164 на Байкове кладовище.

Вшні члени організаційної комісії 1-го волонтерського українського залізничного полку сповіщають козаків-залізничників та українське громадянство про передчасну смерть козака

ГЕОРГА ПАВЛЮКЕВИЧА,

Винос тіла відбудеться 4-го грудня в 11 годині ранку на Байкове кладовище з Бульонської вулиці ч. 25.

Козаки залізничного полку сповіщають українське громадянство та гайдамаків-козаків січових загонів про передчасну кончину товариша по зброї

ГЕОРГА ПАВЛЮКЕВИЧА,

Винос тіла з Бульонської вул. ч. 25 відбудеться 4-го грудня в 11 годині ранку на Байкове кладовище.

Громада служачих служби телеграфу управи право бережної залізничної з глибоким жалем сповіщає українське громадянство про передчасну смерть члена громади

ГЕОРГА ПАВЛЮКЕВИЧА,

Винос тіла відбудеться 4-го грудня в 11 годині ранку з Бульонської вул. ч. 25 на Байкове кладовище.

Другий Городський Театр.

Український Театр від орудою М. Н. Сидоренка Олександрівська 12.
Завтра 5-го грудня **КАТЕРИНА**, опера на 3 д., по Шевченку муз. Аркадія
у четвер; **УРЕЛЬ АВОСТА**, 5-го Розбійники; 6-го Сватана на
Запорожцях за Дунаєм! По Рензії. Квитки прод. а 11—2 г. дня і з 5—9 г. веч.
Початок о 8 год. веч.

ДЕРЖАВНИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР,

Троїцький Дів. В. Васильєвська вул.
Сьогодні 4-го грудня **УРЕЛЬ АВОСТА**; 5-го Розбійники; 6-го Сватана на
у середу: **УРЕЛЬ АВОСТА**; Гончарівці; 7-го Уреель Авоста;

ДЕРЖАВНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР

Мерингівська 8.
Сьогодні 4 грудня **Лісова пісня**; 5-го Візник Геншель. 6-го Лісова Пісня;
у середу: **Лісова пісня**; Готується до вистави ПІДПІРО ГРОМАДЯН-
СТВА Початок о 8 годині вечора. Квитки продаються з 10—2 і з 6 до 10 год.

МОЛОДИЙ ТЕАТР

Середа 4 грудня **ГОРЕ БРЕХУНОВИ**
Четвер 5 " **НАНДИДА**
П'ятниця 6 " **ГОРЕ БРЕХУНОВИ**
Субота 7 " **ЕДИП ЦАРЬ**
Початок о 7 годині вечора. Квитки продаються з 11—1 і з 5—8 години.

Оголошення

від утвореної Міністерством Продовольства Комісії по ліквідації справ Київського Продовольчого Комітету.

Ким подається до загального відома, що всі особи та установи, які перебувають у боргу перед Комітетом в яких будь сумам, в протязі місяця з дня опублікування цього оголошення в тутешніх газетах повинні внести в касу особобушовованого цього продовольствію м. Києва, на рахунок Ліквідаційної Комісії, всі належні та нах суми, в протязі якого разі Комісії належні суми будуть виплачені судовим порядком; разом з тим всі установи і особи, яким належаться які небуць суми (поставщик, підрядчики, бувші служачі і т. д.) від Комітету, запрошуються заявити листовно свої вимоги з приложением оправдувтих документів Ліквідаційної Комісії (Київ, Хрещатик, № 2, кімната № 53) також впродовж місяця з дня опублікування цього оголошення; всі вимоги заявлені пізніше указанного строку, будуть виставлені без розгляду.

Голова Комісії С. Григорович Барський.

3—1420—2

конкурс

на складання проекту планів-розводки площі адміністративного центру на Звірницькій (дав. стор. 4-та). 1—01234

Сердюцька артилерійська бригада

закликає бажаючих служити в ній звертається за вказівками від 9 до 4 години в Штаб Бригади, розташованій в будинку бувшої Миколаївської Школи, в Кадетському гаю. 3—01237—3

КУРСИ

НАВЧАННЯ НА ПИШУЧИХ МАШИНАХ
Навчання та переноси ведеться також і на УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

Ф. ФЛЕЙШМАН І А. КИРЖНЕР
В. Володимирська 41 при магаз. «Вядро» 1429

Офіційна частина.

Наказ усім військовим силам на території України.

№ 52, 3 грудня.

В штаб головнокомандуючого приходять багато людей за поясненням питань про привзи, формування, постачання й інше, що належить до відома інших управлінь. Всі ці одвідувачі одривають чинів штабу від виконання їх прямих обов'язків; через це в інтересах найскоршого задоволення прохань треба звертатися:

1) в питаннях постачання, грошей та річей, озброєння й реквізиції до військового міністра, котрий має права головного начальника постачання, та в належні головні управління військового міністерства: а) інтендантське—телефон 6-30 і артилерійське—телефон 2-36 (містяться на Банковій вулиці № 13) б) інженерне—телефон 63-61, Левашівська № 3, в) санітарне—Хрещатик № 3 телефон 51-09 і 7-49, г) ветеринарне—Жулявська вулиця № 43, телефон № 48 00 і д) управління по ремонтуванню армії—Хрещатик 48, телефон 55 66;

2) в питаннях ріжних формувань та організації військових і добровольчих частин до генерал-майора Лисенка, котрий є при мені тимч.—готель «Прага», № 13;

3) в питаннях призову до другого генерал-квартирмейстера українського генерального штабу Банкова вулиця № 11, телефон № 9-53 та 3-28;

4) в питаннях цивільного управління до начальника канцелярії по цивільній частині мого штабу (Банкова 11).

Головнокомандуючий генерал-лейтенант князь Долгоруков.

Забезпечення добровольців.

Штаб київського добровольчого загону прогить нас повідомити, що за всіма добровольцями залишаються їхні посади, як на державній, так і на громадській службі. Крім того, коли б трапилось, що доброволець буде поранено або вбито, то родина його забезпечується допомогою з великих грошових сум, котрі є в розпорядженні товариства допомоги добровольцям та центрального совіта допомоги добровольцям відділам.

Наказ усім військовим силам на території України

29 листопада 1918 року.

В доповідненні до наказу ясновельможного пана гетьмана від 7 листопада ц. р. за № 309 оповіщаю всю територію української держави на військовому стані, з наданням командрам корпусів прав, що належать, згідно з правилами про місцевости, оповіщені на військовому стані, командуючому армією.

Підстава: ст. 2 правил про місцевости оповіщені на військовому стані й наказ ясновельможного пана гетьмана від 7 листопада 1918 року, за № 309.

Головнокомандуючий генерал-лейтенант князь Долгоруков.

Оперативна сводка.

20 годин, 2 грудня 1918 року.

Протягом дня на фронті та в місті спокійно.

Генерал-квартирмейстер (підпис).

Замість передової.

Недавно була звістка, що на нарадах у Ясах та в Одесі «консервативная, буржуазная і соціалістическая Россія» «одноостайно і однодушно ухвалила низку постанов. Співносячись на цих постановоох, «Наш Путь» вітає їх, але... але не ховає й своєї тривоги. «Ми дуже боїмося,—пише газета, що... можуть бути важні помилки (в питаннях про державну форму і в аграрній справі). Большевицькі нахали й большевицька гегемонія почасті загрила, почасті розвіяла, почасті навіть знищила демократичні лави; але й серед тих, що лишались, панує національний розбрат і політичний нелад. Ідучи таким курсом, демократичні сили Росії дальшим ходом подій можуть бути цілком анульовані і гегемонія натурально повинна буде перейти до кругів реакційних і, може, навіть реставраційних, як найбільш згуртованих, а тим часом... І газета малює далі, що ставиться, коли це станеться.

Ми не знаємо, якої ще реакції боїться «Наш Путь»: одже поведіння «консервативної», буржуазної і соціалістичної Росії вже факт; адже в Національному Центрі в Києві разом з Шульгиним засідають: Мілюков, Родичев, Демидов, Григорович Барський і інші, навіть ті що ще недавно заявляли себе «федералістами», а тепер у Нац. Центрі воюють проти федерації; адже дехто з цих самих діячів одночасно засідає і в «Союзі Возрождения», а всі разом поєдналися на Яських та Одеських нарадах... Якої ж ще реакції дожидає «Наш Путь» і чи не настало вже те, чого газета так ніби боїться, ніби вітає...

І вже д. Єфимовський поводить-ся мов повний господар життя, або принаймні касацийна інстанція в державних справах на Україні. З приводу комісії, що виробляє виборчий закон, він прокурорським тоном «власть імущого заявляє: «По сьмь соображеніямъ, не входя въ разсмотрѣніе прочіихъ доводовъ кассационной жалобы, поданной звучищим (!) голосомъ жизни, подлагать бы: рѣшеніе комиссии за нарушеніемъ основныхъ началъ права і процесса отмигнуть і рѣшеніе вопроса передать въ компетентную инстанцію»...

Слушайте ж цього Ноздрова ви, що в «Нашому Путь» майбутньої реакції ще боїться. Не боїться: вона вже тут. І викликала її до життя спілка: Шульгин-Мілюков-Мякотин...

Ноздров вискакує з однією з своїх звичайних непристойностей. Ноздрову пліють на пинні бурці. Ноздров дивується: «каже „протимъ извѣненіа“. А тоді лізе в крисеню, виймає хусточку і, спокійно обтираючись, философствее: «напрасно волнуетесь: і я—не я і ми—не ми... а в тим будемо знати, що нам на пинні бурці грохи брязнуло».

Хто хоче бачити персоніфікованого Ноздрова—хай зазирне до вчорашнього числа «Кіевской Мысли»: артистично ця газета «соціалістический мысл» удає Ноздрова. І не вперше: звикав вже...

Союзні держави і Україна.

Як у нас, так і на всім світі напрям державної політики неврівноважують зовсім не думки фахових керівників державного корабля, а погляд і почуття звичайної середньої обивательщини. Отже щоб уяснити собі всякі можливости в майбутній тактиці союзних держав що до України, не зайве прислухатись до розмов тих, розсипаних по нашій землі, французьких та англійських підданців, яких психологія, мимом всяких впливів од перебування на чужині, все ж значній мірі відбиває в собі риси широких обивательських кругів їх рідного краю.

Мені траплялось зустрічатись і говорити з французами—промисловцями, журналістами то що. І раз-у раз доводилось дивуватись, яку велику силу має в льотських поглядах традиція, раз установлений шаблон. Спілка з Росією налягла на світогляд французів таким міцним залізним обручем, що з-під нього дуже трудно випрочувались думки і звичайні на об'єктивну оцінку якогось нового факта, непередбаченого при старих політичних умовах. З цієї позиції француз якось органічно не може зрозуміти розпаду Росії на окремі частини, або дивиться на це з явище, як на тимчасове, сподіваючись знов скоро побачити на старім місці воскреслу єдину велику державу. Він не хоче входити в розгляд справи по суті; він одкидає од себе думку, що такий легкий розпад російської держави свідчить про штучний, механічний характер її структури.

Правда, що до Польщі та Фінляндії, то він розуміє, що тут ніяка цілюща і живуча вода вже не прилучить наново цих країн до Росії. Але замість того, щоб виходити з цього факта в своїй загальній оцінці становища, утвореного в Росії війною та революцією, француз це з більшою впевненістю починає доводити, що решта російських земель повинна знов злитись до купи під одним державним дахом. Що в цім полягають політичні і всякі інші інтереси союзних держав, француз не криє, але він думає, що і власні інтереси країни повинні вимагають повороту до єдиної державности. Він в тим настільки певен, що ладен допомогти процесу відбудування Росії оружною силою союзних держав.

Засліплений своїм упереженням, француз не хоче бачити, що він стає на той самий небезпечний шлях, яким ішла політика старої Росії і який призвів її до розвалу. Це російський уряд думає, що механічна сила може до віку вдержати під його владою ржнородні частини держави і що для того зовсім не обов'язкові інші заходи, зв'язані з культурними, економічними та політичними потребами кожної країни. Француз централізує в себе вдома, і свій централістичний шаблон, з яким якось мириться маленька Франція, він з легкою душею прикладає до всієї території східної Європи,—з тими двома витми амі, про які я говорив вище.

Коли кому кажуть, що той дах, під який він хоче загнати всі нові державні формування бувшої Росії, одразу завалиться на голови будівничих, він тоді згоджується, щоб сполучення мало тимчасовий характер, поки сполучені частини під спільним дахом вироблять собі найкращі форми спільного життя. І в цім пункті він уже не може зійти з місця, бо тоді геть розсипається все будівництво. І не можна йому довести що він починає свою справу з кінця, що федеративне сполучення може бути лиш наслідком, а не початком величкого порозуміння і що в його основі може лежати лиш вільна згода кожної складової частини, оперта на свідомість своєї вигоди і на реальний ґрунт договорних відносин.

Сьогодні **БІТИ**. Початок о 11 г. 30 хв. дня.

Як останній і, треба признати, найбільш сильний свій аргумент, де-хто з моїх знайомих французів виставляв ту думку, що всесвітня мирова конференція не може, мовляв, ждати, поки на російській території органічним способом втворяться якась єдина федерація; що конференція треба от тепер, зараз мати діло з якоюсь одною організованою державністю на місці Росії, а не з цілою низкою одрубаних держав, бо иначе буде ліквідувати взаємні обов'язки між державами антанги, викликані війною. До того додавалися, що такої ж думки держаться і ті представники Росії, які виступали од її імення в Ясах та Парижі і які будуть обороняти її інтереси на мировій конференції. В першій частині цієї аргументації ясно визначалась бажання—і цілком зрозуміле—кредитора забезпечити себе від утрати; а остання частина була очевидним результатом роботи тих російських політиків, що так блискуче показали свою нездатність обстоювати інтереси Росії, коли вона ще була, а тепер не соромляться говорити од її імені, коли її вже немає... Звертаючись спеціально до України, мої бесідники підкреслювали з притаксом, що на міжнародній мові досі ще слова „Україна“ не вживають, а слово „Росія“ ще має всі свої старі права.

І тут знов для упереного француза здавалась зовсім новою і на перший погляд незрозумілою думка, що матеріальні інтереси союзних держав більш будуть забезпечені при органічній поділ Росії на окремі держави, ніж при штучному сполученні їх знов в одну державну цілість: жодна з новосформованих держав не зречеться своєї частини державного боргу Росії союзникам, бо сплачувати цей борг всій країні легше буде тоді, коли вона сама порядкуватиме своїми справами і своїми економічними ресурсами; тим часом централізована Росія, якій доведеться перш за все манти діло з наслідками руйнівної політики освітньої республіки, може дійти до повного банкрутства, яке ляже і на відокремлені тепер здорові частини старої держави. Тяжке економічне становище, в яким через війну і анархію опинилась людина в буржуазній Росії, як раз вимгає від мирової конференції підмоги і піддержки тим здоровим елементам, які спроможні утворити власну державність і тим одарити широким шляхом розвитку місцевих продукційних сил. Коли вони для власної і взаємної вигоди самі сполучаться в якусь федеративну спілку,—то їх діло, коли ж ні—то кожного з них повинна мати свій голос на конференції, як незалежна держава. А як поділити між ними обов'язки по державному боргу Росії, то вже справа технічна, для вирішення в тій чи іншій формі конференція може знайти сама спосіб або утворити для того спеціальний орган.

Мої останнім аргументом, проти якого вже у моїх французів не знаходилось ніяких заперечень, була посилка на Вільсонов принцип самовизначення народів. Тут мої опоненти по широті признавали, що виставивши такий принцип задля скорішого розкладу центральних держав, антанті трудно буде зрештис свого слова, коли доведеться говорити про народи на території Росії, тим більше, що за двома з тих народів—поляками та фінами—вже признано права на незалежність. Але ця принципиальна українсько-французька згода, в приватній розмові, поширилася на українську територію, на жаль, як видно з усього попереднього, зовсім не дає гарантій, що офіційні круги союзних держав стануть на цій позиції: стара Росія в початку війни теж проголосила цей самий принцип для вжитку народів центральних держав, не думаючи прикладати його до своїх внутрішніх національних відносин. Той же широкосередній тактики держаться і теперішні представники Росії в Парижі, заперечуючи право України мати свій голос на мировій конференції. І нам можна тільки бажати та всякими способами добиватися, щоб ця етика не взяла переваги в останніх виразах союзних держав щодо до України...

Про де які інші думки й уваги моїх бесідників, що торкались спеціально України, розкажу иншим разом.

П. Стебницький.

Дикарі вищої культури.

Ми навчисне здержались од вислову своїх думок, коли до Київачійшли перші звістки з Галичини про погроми в Львові та інших місцях, що над єврейською—і, можна думати, над українською—мирною людиною вчинили нові завойовники, поляки. Справа стояла так. Правителство ново заснованої Західно-української республіки не тільки дало національним меншостям на українській території всі права, але й фактично їх забезпечило, оберегало того спокою, за якого тільки й можуть ті права бути реалізовані. Проти українського правителства у Львові, в цьому острові чужої культури, повстали поляки, що сточили криваві бої на улицах галицької столиці. Далі до повстанців прийшла підмога з самої Польщі і опанувала Львів. Стався ніби-то погром людинств, яку завойовники уважали швидкою для свого панування. Отже можна було думати, що в тих звітках про погроми є і перебільшення, й тенденційне освітлення: боротьба політично національна переноситься за межі своєї властивої арени й виявляється наклепом та облудними тенденційними вигадками. На таку позицію й став був польський заступник у Києві, який не то спростовував перші звістки, не то сплукнувся виправдати погромні вчинки—не розбереш ніяк у тому плутаному, методом колишніх російських офіційних повідомлень, складеному документі. Отже ми воліли дідатися певних звісток.

І тепер ми їх вже маємо. Жалюві звістки, що галицькі події показують у далеко гіршому світлі, ніж навіть перші „перебільшені“ відомости. Єврейська людина не в одному Львові, а всюди, де ступала нога перекопця, падала жертвою помсти. Помста була організована. Бо це вже не банди темних нацькованих людей, у кращо-рані разі політично невихованої обивальщини, гремали сусідів своїх, як це бувало в російських погромах:—не робив, коли хочете, двіт нації, ті, що „вдбувають“ свою остьчуню. І саме те, що „вдбудовування“ вони починають з чужих земель, з чужого добра—фатально посилає і всі галицькі страхи. На людинств у східній, українській Галичині вони спертися не можуть, бо безодню глибшого з соціального й національного боку себе од неї одгородили. Довелось тут підпоручити штучно втворювати—сполучення міст, в яких подекуди більшість складала єврейська людина. Але тактика польська в Галичині—цій єдиній землі, де поляки почували себе господарями і були дійсно ними,—була раз-у-раз однакова: євреїв вони за націю не визнавали, а милостиво дозволяли їм іменуватися „поляками мойсеевої віри“. Євреї там були для поляків тільки статистичним матеріалом, що піднісав штучно процент „польської“ людинств в Східній Галичині і тим виправдував претензії поляків на цю українську землю. І коли цей статистичний матеріал зважився стати самим собою і не пішов відірватися поляки у боротьбі з українцями—почалася помста. І що вона набірає таких страшених форм—поголовного вичнення єврейської людинств—це вже одно показує, що не з стихійним вибухом темноти й дикости ми маємо діло, а з організованим і планомірним походом. Правда, темноти й дикости од того не зменшавтьс.

Одні з російських соціологів дустив був термін „Дикарі вищої культури“—і цей термін варт було б приприсадити з наших часів. Ці дикарі засвоїли собі поверховий блеск культури, вони не тільки письменні, а часто й одуковані, вони орудують добрим технікою. Але по-за цим—увесь світогляд, увесь психічний апарат—примитивно-дикарський і блискуче виявляється в так званій готентотській логіці й етніці: але, коли мені правда діється, і добре, коли я кривду дію. Не в одній Польщі ця дикарська психика тепер паує, але може нігде так блискуче не виявля себе так, як саме на українських землях, за які так завзято тепер „метають жребій“, отже і з польського боку. Віки протестувала Польша проти свого поділу й національного гніту; як жертва насильства, здобула собі була новодішні симпатії й використувала їх навіть для приривчення своїх слабих сусідів. І справа свого вдбудовання вона тепер починає з того, проти чого протестувала: з поділу української землі, з насильства, з хижацького погрому... Виспуклий лозунг „За нашу і нашу волю“ вивернуто тепер вже цілком з того боку, де та „наша“ воля чудово мирилася з „вашим“ поневоленням.

Ромул.

З газет та журналів.

Судді і Гарячка воєнних члпсуади. сів та газетне пкування вже знов почались в російській пресі. Зараз з великим азартом забиваються кілки в могили людей, бувших на послугах при німцях, напр., не робитьс закритим „Новостямъ Дня“. Понеділка газета катає доноси, а спекулянти ширшого розмаху натягають тогу сольного судді. Дій Баян (він же Колишко і Рославлев) муосьт оправдуватис.

Я поступись легкомысленно—согласен. Но я не „распродавалъ“ моеї рідни. Пусть укажут на одну строчку моих статей, хогь отдалено оправдывающую это обвинение, и я навякъ сложу перо. Я не потерял еще вѣры въ справедливость русской совѣсти вообще и совѣсти моихъ литературныхъ и политическихъ противниковъ—въ частности. Я не працюю. Потому я такъ смѣло и выступилъ въ чужомъ мнѣ Києвѣ, что мнѣ нечего скрывать и боятсся.

Примайте и проч. Баянъ (не докторъ). До цього редакція „Кіевской Мысли“ додає вельми розважно, тоном судді, навіть арбітра:

Отъ редакціи. Мы печатаемъ письмо г. Баяна, какъ печальный „человѣческій документъ“ нашего времени. Это письмо говоритъ за себя. Господину Баяну угодно считать свое поведение „легкомысленнымъ“. Мы полагаемъ, что для литературныхъ подвиговъ такого рода существуетъ иная терминологія.

Во вчерашнемъ номерѣ „Свободныхъ Мыслей“ сказано: „Новости Дня“ завистливо отъ обуть в лакированные сапогы львові ноги Негг-лейтенанта“.

Это показаніе мѣаетъ цѣльность лишь по той причинѣ, что в этихъ же „Свободныхъ Мысляхъ“ напечатана статья этого же г. Баяна (одъ же Рославлевъ).

Словом, всі грішні. На це „Свободная Мысль“ могли б дуже резононо одповісти: „Не судить, щоб вас не судили“. Бо „Кіевская Мысль“ теж виходила на німецькій папері, а свій філіянський дісталава потім видавцем од німців; фінансові круги, чи власне просто хазяїні „Кіевской Мысли“, бувши членами „Протофису“ сваталася дуже щиро з німецькими торговцями і реакціонерами. А „Голосъ Києва“ той просто вже й каже „Кіевской Мысли“:

Почему теперъ „Кіевская Мысль“ рашаркивается передъ побѣдителями а не грозитъ по прошлагоднему „социалстическій империализмъ“, не требуетъ опубликованія „тайнаго договора“, не призываетъ „революціонную демократію“ в Европѣ? на помощь совдепамъ? Почему? А?

В МІНІСТЕРСТВАХ.

Медицно-санітарна допомога. Головноуд. по евакуації військ. полонен. надіслав до м-ва нар. зд. і оп. копію телегр. в Ровно про необхідність поширити медицно-саніт. допомогу на ст. Голаби, а також розібрати діяльність кадра Санітоты № 1038, головний лікарь котрого відносьтьс байдуже до своїх обов'язків.

Біржі праці. Пан гетьман затвердив такий, ухвалений радою міністрів статут про краєві біржі праці на Україні.

1) Краєві біржі праці, яких діяльність обнімає собою одну або декілька губерній, заснуютьс губерніальними земськими зібраннями по їх власному почину, або з ініціативи міністра праці; в тих випадках, коли губерніальні земські зібрання не заснують краєвої біржі праці в визначеній міністром праці строк, міністр праці надаєтьс право заснувати краєву біржу праці своїм розпорядженням з віднесенням половини зв'язаних з цим видатків на відповідну земську сміту, як видатків обов'язкових.
2) До компетенції краєвих біржі праці відносьтьс: а) об'єднання, обопільне порозуміння й загальне керування діяльністю місцевих біржі праці, які є на їх території, б) встановлення обміну лишками понуту й предложення праці поміж місцевими біржами праці, а також і організація пересування робітників, в) вироблення сіті й допомога тому, щоб закладались місцеві біржі праці і регистраціонно-кореспондентські пункти, г) статистично-загальне обслідування та визчення району діяльності біржі.

3) Загальне керування діяльністю краєвих біржі праці належить міністров праці. З цєю метою міністр праці: а) видає після попередніх зносив з належними губерніальними земськими інституціями накази та інструкції, які торкаютьс діловодства, відчитности, і взагалі порядку краєвих біржі праці, б) скликає не менше одного разу на рік для нарад завідуючих краєвими біржами праці та їх відділами,

на яких очах росте деморалізація нового сорту, виписуютьс посвідки благонадійности,

На церковному соборі.

Подаємо слідом за „Словом“, частину звідомлення про останнє засідання церковного собору. Справа велася про зустріч союзників від імені духовенства.

Єп. Дмитрій. Тепер майже усі звертаютьс з проханням про захист до держав згоди, і вони всім допомагають. Я пропоную соборові також звернутис до них з проханням підтримати Православну Церкву.

Псаломщик Квасницький. Я категорично висловлююся проти пропозиції єпископа Дмитрія, бо звертання до союзників уявляє з себе втручання в політику. Ми ні в яком разі не повинні втручатис в політику, ми повинні провадити лиш своє діло.

Митрополит Антоній. Промовець дає нам поради не втручатис в політику, а сам приходить на собор з значком січовика.

Єп. Квасницький. Це знак України і Галичини.

Псаломщи Горбачевський. Не знаю за що січовики стоять, але псаломщик-січовик дискредитує собор, і тому я пропоную не тільки виключити його з складу собору, але і звільнити з посади псаломщика.

Митрополит Антоній. Ставлю на голосування. Хто проти, нехай встане.

Встають 4 особи. Разом з цим один селянин прохає слова.

Митрополит Антоній. Питання вже скінчено.

(Голоси: не зрозуміли, просимо ще раз проголосувати!)

Єп. Димен. звертаючись до селянина, який прохає слова:—Як ви по мотивах голосування, то дозволяю, а як чого иншого, то питання вичерпане. Чого тут вставати?

Але селянин, гадаючи, що голосується питання про виключення псаломщика Квасницького з складу собору, висловлюється в його оборону:

Митрополит Антоній відкинувши питання про виключення д. Квасницького з складу собору, голосує пропозицію єпископа Дмитрія. Пропозиція єпископа Дмитрія приймається.

представників: комітетів та управлінь біржі губерніальних земств, та представників зацікавлених відомств і науки для обміркування питань, зв'язаних з діяльністю краєвих біржі праці, в) видає нормальні статуту краєвих біржі праці.

4) Порядок діяльності краєвих біржі праці встановлюютьс їх статутом, а також інструкціями та наказами міністра праці; приватні статуту краєвих біржі праці виробляютьс відповідними губерніальними земськими зібраннями, пристосовуютьс до нормального статуту і подаютьс для затвердження міністров праці.

5) Коли приватний статут міститьс в собі постанови, котрі суперечать законам, то міністр праці пропонує губерніальному земському зібранню зробити в ньому відповідні зміни й відімати. Коли ж у приватнім статуті таких постанов не буде, то міністр праці повідомляє зібрання про те, що з його боку немає перепон для заснування краєвої біржі праці згідно з статутом, що ухвалили земське зібрання.

6) На просьбу краєвих біржі праці або з ініціативи міністра праці, райони сумених губерній, коли це буде визнано доцільним, напр., у випадку одноманітності їх в господарським відношенні, можуть об'єднуватис в районі одній краєвої біржі; об'єднання робитьс за порозумінням належних губерніальних земських інституцій і за згодою тих самих інституцій вирішаютьс питання про межі чинности спільної краєвої біржі, про те, в чийому віданню з поміж губерніальних земств вона має знаходитис і як поділяютьс видатки на її утримання поміж причетними земськими інституціями.

Кощи краєвих біржі.

7) Видатки на утримання біржі праці розкладаютьс по половині на казну й на губерніальні земські інституції.

8) На комітет краєвої біржі покладаютьс обов'язок що року подавати грошові звідомлення й відомости про

свою діяльність міністерству праці, а також і тим губерніальним земським управам, від котрих отримуютьс кошти на утримання біржі.

9) Аж де затвердження нової сміти краєва біржа має далі існувати за смітою минулого року.

Управління.

10) Загальне керування діяльністю краєвих біржі покладається на комітет, який складається з рівного числа представників губерніальних професійних організацій як од робітників, так і од роботодавців, а голова комітету обирається губерніальним земським зібранням, при чому на цю посаду не може бути обраним, а ні рабочий, а ні служачий у промисловому або торговельному підприємстві, а також і не власник, управлюючий або член правління такого підприємства.

11) Безпосереднє керування діяльністю краєвої біржі покладається на завідуючого краєвою біржею праці, який на посаду запрошується губерніальною земською управою; завідуючий ж відділами, а також і всі інші служачі біржі запрошуютьс на посади завідуючим біржею, а затверджуютьс на своїх посадах губерніальною земською управою.

12) Голови комітету обираютьс на три роки, а члени комітету на один рік, при чому дозволяється всім їх переобирати.

13) Рівночасно з обранням голови і членів комітету вищезазначеним порядком і на на той самий строк обираютьс заступники їх; заступник голови обирається переважно з числа губерніальних гласних од міст, при чому він повинен задовольняти умовам, які встановлено для председателів у ст. 10.

14) При відсутности губерніальних професійних спілок члени комітету можуть бути обрані иншими місцевими організаціями робітників і роботодавців; список цих організацій складається земською управою; організації, котрі не будуть внесені в цей список, можуть просити міністра праці про надання їм права приймати участь в виборі председаників.

15) В тих випадках, коли одна з сторін робочих чи роботодавців ухилилась від виборів членів комітету губерніальна управа тимчасово замінє представників тієї сторони, яка ухилилася і запрошує на посади відповідних осіб.

16) В засіданнях комітету можуть брати участь з правом дорадчого голосу заступники (ст. 13), а також і місцевий комісар праці.

17) Міністерство праці видає правило та встановляє порядок провадження статистичних робіт відповідними відділами біржі праці.

18) В тих випадках, коли район діяльності краєвої біржі поширюється по за межі одній губернії, всі функції губерніальних земських інституцій, передбачені цим статутом виконую те земство, що в його відданні знаходитьс краєва біржа праці, поки згідно з цим статутом, заснуютьс губерніальні біржі праці київська, харківська та одеська краєві біржі праці ведуть далі свої діяльність на давніших підвалинах.

Голова ради міністрів Гербель. Міністр праці Косинський.

Хроніка.

◆ **Наказ отамана м. Києва.** Отаман м. Києва наказав старшому лікарю свого штабу д-ру Войко, негайно зробити ревизію всіх гостин. і меблюваних кімнат в санітаріумою напрямку.

◆ **Дитячий притулок.** На Степанівській вул. № 7 міститься притулок, котрий перейшов од Тельнявської комітету до біженець. д-ту. Становище дітей в цьому притулку дуже скруте: діти голодують і бігають по приватних помешканнях за харчами. Санітарні умови неможливі. Бруд, сміття, білизна й постель брудна, сініжники без соломи; серед дітей чумачка і хорі не відокремлені. Іжа неуживна, м'яса і молока дітям не дають, діти не одуть і через це не можуть ходити до школи. На содержание одної дитини відпускається 2 карб. щодено. Віженецький д-т небадь шоб своєчасно забезпечити притулок палвом і тепер притул. купце палвом нудамі (по 6 карб 50 коп.).

◆ **Національний російський центр.** Коло місяця тому до Києва прибуле скілька душ національних російських діячів, котрі заснували російський національний центр. В раду національного центра увійшли ІІ. Міловець, Ф. Родичов, П. Новгородцев, Юрелев, Енгельгардт, І. Демидов, Д. Григорович-Барський. Російські націоналістичні організації та праві кадети також цілком причетні до цієї організації. Політична платформа ще не розроблена детально і що до будуччини Росії праві й кадети ще не

зовсім договорилися. У всякій разі на царському сходяться всі. Національний центр, втім числі й надетифедералісти, висловився проти федерації, прийнявши допустимою понайбільше красу автономію. Рада російського державного об'єднання працює з національним центром у близькому контакті. Обидві організації до зв'язання Українського Союму ставляться різко негативно. Незабаром має зібратися „Русский съезд южной России“.

Евануація германського війська. Згідно з наказом головнокомандуючого добровольчими поїздами з німецькими воєнно-служачими повинні пропускатися через Пост-Волинський без перешкод. Щодня на Коростеш та на Фастов одправляються поїзди. Поїзди підлягають огляду на Посту-Волинському, а звідти йдуть далі.

Сюані авангарда. У Києві вчора були одержані відомості, що авангард союзного війська, переважно румунського напрямку на Київ вчора воли були на півдорозі між Могилівом Подільським та Жмеринкою.

Кандидатура Д. Андрю. Як передають „П. Н.“ на посаду другого товариша міністра закордонних справ збудувана кандидатура волинського губерніяльного старости Д. Андрю.

В російській місії Червоного Хреста. З наказу Влади місія російського Червоного Хреста у Києві залучена. Всі справи місії, а також турботи про евакуацію полонених росіян, що прибувають до Києва, взяла на себе місія датського Червоного Хреста.

Залізниця Київ-Одеса. Позавчора з Києва у Жмеринку вирушив поїзд з делегатами германської ради, а також частини військової та залізничного централу. З ними виїхав також штат залізничних фавохівців, котрі мають налагодити залізничну комунікацію між Київом та Одесою.

З Жмеринки поїзд з германськими представниками вирушає на Одесу. Гадають, що з Одеси цим поїздом має прибути до Києва представник держави згоди.

Приїзд українських консулів. Вчора до Києва прибув поїзд українського генерального консула в Москві Кривцова, а через декілька часів прибув ще один поїзд консула Веселовського. Обидва поїзди привезли 600 чоловік громадян, пробувши в дорозі два з половиною тижні.

28—29-го листопада в Гомелі відбувся обмін українського поїзда на поїзд Мануїльського. Поїзду д. Кривцова довелося чимало мандрувати поки він дістався до Києва однаке подорозж обійшлося без всяких непорозумінь і інцидентів, як у російській республіці так і на Україні, де доводилося адібатися з відділами повстанців. Повстанці, як свідчить д. Кривцов поводилися цілком коректно.

Протест проти договору з Петлюрою. Вчора міністр закордонних справ Г. Афанасьєв, як кажуть „П. Н.“ звернувся до германського уряду на Україні з протестом з приводу заключення між германським військом та військом Петлюри нового мирового договору.

В цьому акті уряд вбачає зречення германського війська підтримувати істнуючу тут владу, а також і виконувати зобов'язання, взяті на себе германським командуванням при переговорах з представником союзників. Заява міністра закордонних справ учора обговорювалася в германському міністерстві, котре до вело про це також до відомого германського головного командування.

На фронті. „Вечер“ з офіціальної джерела передає, що становище на фронті під Київом лишається та жким самим, як і в попередні дні. Відділи добровольців займають станції Жуляни, Святошин, а відділи Петлюри розташовані за Боржою і за третім селом від Святошина.

Останніми днями відділи Петлюри лишають села, захоплюючи по дорозі всіх селян, які можуть держати зброю. Між іншим вони залишили й центральну базу—ст. Боржу, в якій зараз нікого, крім передових відділів вінців, немає.

По Україні.

Допомога полоненим. Черниг. губ. управа прохає м-во асигнувати пів мільона на медично-харчові пункти для полонених, котрі дуже біднують.

Скупчення біженців. На ст. Дарниця скупилось біля 7,000 біженців. серед котрих лютують пошесті і збільшується смертність. На ст. немає санітарного та харчового пункту, становище біженців дуже скрутне.

Не одержують малування. Вчителі початкових шкіл на Поліні вже четвертий місяць не мають не тільки поблишеного ваня по штатах, затверджених тьяманом 6 серпня, а й старого.

ні телеграми, ні прохання, ні делегації нічого не допомагають. А вчителі примушені голодувати і втікати, як тільки є хоч маленька змога.

Для підтримання рідної преси об'єднане засідання правління та ради сільсько-господарської спілки товаришів асигнувало газеті „Нова Рада“ 2,000 карб. Гроші доручено нести члену правління Павлу Микитовичу д. Санжарівському.

Українські організації. В Прилуці на Полтавщині відбулись збори представників різних українських організацій міста, як то: у. с.-д., у. с.-р., „Просвіти“, селянської спілки, спілки вчителів міста та інших. Постановлено заснувати філію Національного Союзу.

Артистичне турне кобзаря Івана Кучугури-Кучерена та артиста В. Цимбала (декламация) до цього часу відбулося на Харківщині в таких містах: Охтирці, Сумах (два концерти) та сільсько-господарській школі, Павловській чайні при цукроварні, слободах: Нижній-Сироватці, Вищій-Сироватці (двічі), Кириковці (двічі), м. Харківці (чотири).

Пам'яті Л. Глібова. Чернигівська українська гімназія влаштувала дитячий літературно-вокальний вечір, присвячений пам'яті Л. Глібова. На вечірці учні проспівали „Заповіт“, „Стоїть гора високая (Глібова) і декламували вірші та байки славного поета. Доклад про Глібова і його заслуги прочитав місський голова А. Верзилос. Свято закінчилося національною піснею „Ще не вмерла Україна“.

Сільсько-господарські курси. Заходами луганської земської управи одкриваються в с. Городиці сільсько-господарські курси. Половину коштів на ці курси прийняла на себе, земська управа а решту міністерство земельн. справ.

В Катеринославі. „Черн. Земля“ № 63,—подає, що міська демократична управа вже виконує свої обов'язки. Ліва частина офіцерських дружин оголосила резолюцію, в якій вимагає скликання українських установчих зборів і об'єднання України з Росією на федеративних демократич. основах.

Козлеративні курси. В Козельці (Черниговщина) одкрились рахунково-кооперативні курси, які влаштувала рада коопер. з'єдв. Черниговщини. Курси провадитися будуть три місяці.

Телеграми.

Чернигівська „Просвіта“.

ЧЕРНИГІВ, 2. Після місячної перарви за браком коштів та оголошення діяльності Чернигівської „Просвіти“ повновлюється. У найблизшому часі будуть влаштовані вечірки, присвячені пам'яті Лисенка, Котлябінського, Лесі Українки та інших. Готується до вистави дятяча п'єса „Грих“. Театральна секція товариства має розпочати щотижневі вистави і читання для народу.

Народній університет.

ЧЕРНИГІВ, 2. Чернигівський народній університет сьогодні розпочав читання лекції на теми про Толстого, французьку революцію, про початок поезії, виклад по хемії та математиці.

Передача паровозів.

БЕРЛІН, 2. В зв'язку з повідомленням, що французський головнокомандуючий Фох вимагає передачі паровозів, на восьми вісях, про що в договорі про узяв перемирря не сказано, „Кельнська Газета“ дізналася, що Німеччина не може цим вимогам піти на зустріч вже через те, що таких паровозів вона має порівнюючи невелику кількість.

Армія Макензена.

БЕРЛІН, 2. Вольф-бюро повідомляє, що комісія перемирря в Спа обговорювала 30 листопада питання про інтернування армії Макензена. Переговори ще не скінчилися. Згідно з німецьким договором про перемирря армію Макензена інтернувати не можна, її треба негайно перевезти в межі німецької території.

Видано, що б підготувати ґрунт для румунського ультиматума, котрий визнавав двадцятичотирих годинний строк армії Макензена поинутти з румунської межі, центральний орган румунської національної партії „Романул“ в особливій статті подав звістку що Макензен зовсім не хоче покидати меж Румунії, а навпаки, збирається знов воювати, так що румуни проголосили нову війну Німеччині і були змушені мобілізувати й закликати під стяти контингенти, починаючи з 1894 до 1900 року.

Через те Вольф-бюро сповіщає, що перемирря між Угорщиною та державою згоди в Румунії стало відомим на кілька днів пізніше і не могло, розуміється, в ніякім разі впливати на постанови прийняті верховним німецьким командуванням. Навпаки, верхове командування охоче, дізнавшись про перемирря з Бельґраду, за кілька днів до одержання відомостей про перемирря Німеччині за всіма ворогами, що сталося 11 листопада 1918 року, з власної ініціативи випади наказ евакуувати військо з Румунії.

Заходи охорони з німецького боку були викликані скупченням військової згоди на болгарському березі Дунаю й являлись цілком законними, поки перемирря для Німеччини не вступило в законну силу.

Німецькі охоронні заходи мали метю виключно одправку в Німеччину урядових інституцій та забезпечення вивозу армії до Німеччини. 11 листопада, в день підписання Німеччиною перемирря, військо держав згоди вже два дні підряд робило наступ на Дунаю й перейшло його. Коли б воно дочекалося вступу в силу перемирря й звязаного з останнім ульльненням німецьким військом захопленої місцевої, можна було б уникнути всякої сутички. Врештє освітлення подій з боку румунського посольства в Парижі зроблено виключно для того, щоб утворити ґрунт для мобілізації румунської армії з метю завоювати румунську територію.

З другого боку, армію Макензена давно застерігали уникати всіма силами конфліктів з румунським армією. Уряд Німеччини має досі тільки згаданий ультиматум, що радить армії Макензена ульльнити Румунію, і тільки за день до загального перемирря довідався про проголошення війни Румунією, котра весь час, поки в ній стояло військо, підкреслювала свою нейтральність.

Становище на Буковині. „Діло“ сповіщає: українській національній раді удалось з початку під проводом посла Ончула порозумітися з румунсько-буковинською радою в Чернівцях. Це порозуміння заключалося в тім, що згідно з етнографічним принципом відлено Буковину на дві частини: українську й румунську. Черновецька делегация, спираючись на цей мирний договір, перейняла адміністрацію українських повітів на Буковині.

На жаль, в останньому часі взяла верх на румунському боці партія Фльондора, котра покликкала на Буковину державно-румунське військо. Ці як сповіщає телеграма з 16 ц. м.— зайняли всю і українську Буковину і держать зараз цю країну під своєю військово-політичною окупацією. Політично-адміністративний лад оставили румуни поки-що незмінним. Рівно ж не переступили вони границь Галичини.

Проти цього нарушення території нейтральної Західно-Української Народньої Республіки виступив секретар закордонних справ д-р Панейко перед відповідними державами з протестом.

Література, наука.

Нові видання:

Марізі Попелястий. Підготовляється до друку книжка народій на українських поетів Маріза Попелястого.

„Шлях“.

Незабаром вийде з друку дванадцята книжка „Шлях“, після якої журнал має бути реорганізований.

Григор'єв.—Наш. Історія України в народніх думках та піснях. Видавниче т-во „Криниця“. Київ 1918, стор. 174, вел. 8°, ціна 6 карбованців.

Олександр Грушевський. З сучасної української літератури. Ч. 1. Видавниче т-во „Криниця“, Київ 1918, стор. 208, вел. 8°, ціна 16 гривень.

Х. Андерсен. Снігова королева. Казка з малюнками. Н. Г. Перевлад С. Титаренка. Видавниче т-во „Криниця“, Київ 1918, стор. 40, вел. 8°, ціна 2 карбованці.

Григорій Київга-Основ'яненко. Твори т. Т. Під редакцією В. Бойка. В-че т-во „Криниця“, Київ 1918, стор. 162, 8°, ціна 5 карбованців.

О. Олесь. Воєнна казка. В-че т-во „Криниця“, Київ 1918, вел. 16°, ціна 2 гривні 40 коп.

Іван Тобілевич. (Нарпенко-Нарий). Наймишка. Драма на 5 дій. В-че т-во „Криниця“, Київ 1918, стор. 76, 8°, ціна 4 гривні 50 коп.

Ів. Нарпенко-Нарий. Безталанна. Драма на 5 дій. В-че т-во „Криниця“, Київ 1918, стор. 96, 8°, ціна 2 карб. 25 коп.

Ів. Нарпенко-Нарий. Мартин Борум. Комедія на 5 дій. В-че т-во „Криниця“, Київ 1918, стор. 94, 8°, ціна 2 карбованці.

Др. Дмитро Донцов. Культура примитивізму. (Головні підстави російської культури). В-птво „Січ“, м. Черкаси 1918, стор. 40, вел. 8°, ціна 1 карб. 40 коп.

Убогий Гирей. Башкирські народні перекази. Записав Олекса Дігтярь. В-че т-во „Січ“, Черкаси 1918, стор. 20, 8°, ціна 60 копійок.

„Народня Справа“. Вийшло ч. 45 часопису „Народня Справа“. Зміст: Український Національний Конгрес.—св. Сивоенко: Смерть козака Нечая. Ол. Гайсенко: Великий український кобзарь М. В. Лисенко. В. Диканський: Лорд. М. Д.: Близчі завдання міжнародної торговельної політики—Ф. Зайко-Зайкин: Чим вигідніше засівати толоку.—В. Королів: Нові хвороби на рогації худоби. Хроніка земського життя. На Україні. Всякі звістки. За кордоном. Дописи.

Бібліографія.

Лесь Мартович—Забобон. Повість. Накладом Укр. Видавничої Спільки. Стор. VIII+336. Львів, 1917.

Ця повість небіжчика Мартовича має вже свою історію. Написана вона р. 1911 і мала вже тоді друкуватися, але автор узяв її од видання як щоб переглянути. Тим часом почалася війна, сталася окупація Галичини і—всі рукописи покойного опинилися на підвіррі, в городі, в саді, на слоті, порозкидані й потоптані салдатськими цобітьми. Звичайна з тих часів історія... На щастя з цієї пригоди, що дає привід авторові передмови згадати про загибель наших старих літературних пам'яток, повість Мартовича вийшла з мінімальною шкодою: порвано саму першу сторінку (промовисту репродукцію її прикладено до книжки), і торік повість побачила нарешті світ.

Це справді щастя для нашого письменства, що чудом урятувався цей помертвий твір Мартовича. Автор досягнув тут вершка свого не аби-якого сатиричного таланту і в „Забобоні“ маємо справжній літопис галицького життя, зроблений майстерною рукою, повний надзвичайно влучних та живих подробиць. Селяне, священники родина, дрібне панство змальовані в повісті живі, схоплено добре ту гідність дрібницького животіння, яка становить усю принаду в житті для інтелектуально нерозвинених, морально покалечених людей. На першому місці в повісті стоїть попович Славко Матчук—це щось на зразок ніби галицького Обломова, тільки що автор—сатирик здмухнув із своєї „обломовщини“ увесь той зверхній шар, яким огорнув був свого героя російський письменник.

Це те життя, де „всяка наука—це лише кий, що за них потім для зменшення болів-надають диплом“; де захоплюються порпанням нікому непотрібних ямок або безпредметовою сваркою за-для самої сварки; де „істи в волю, спати до хвороби тяжкої“, уащати до любви, бавитись плітками й грати в карти—єдиний ідеал життя; де цілком і над усім панує забобон, а луде у його тільки невольники. Забобон—то справжній герой повісті і він саме й втворює той ідеал ситого, п'яного, розпустного і сонного істнування, яким захоплюється і Славко й інші персонажі з повісти Мартовича.

Єдине, на чому трохи одпочиває тут читач, це постаті селян—жахливо темних, одурених, але все-таки з живими нахилами людей. Мартович залюбки малює ті моменти, коли в темні душі зневірених людей закрадається якийсь промінчик надії на щось краще,—як оті закладни читальні в злодійському селі й народження і йому нового святиця „неруша“ (ні-бо-то—не крадь), як зворушливий стоїцизм виборда—селянина перед спокуюльними „сотками“. Але й тут скентик—автор не переборщить в ідеалізації цих симпатичних йому постатів, а достадє і реалістичних рисок. Бо він знає, що й тут цілком і неподільно панує забобон, якому підкоряються ці темні луде.

В повісті розкидано силу квіток

того справжнього здорового юмора, що на його такій багатий був Мартович: сварки, напр. пан отца Матчука або пригода з „розперезаним“ селянином—то свого роду шедеври влучної дотепности. Трапляються іноді й перебільшення та зрідка карикатурні деталі, але по-за тим усім „Забобон“ можна вважати справді таки дорогою спадщиною по талановитому сатирикові й одним з найкращих творів у нашому письменстві за останні роки.

Сєргій Єфремов.

Дописи.

ДРУГИЙ ПАМ'ЯТНИК НА УКРАЇНІ БАТЬКУ Т. ШЕВЧЕНКУ. Недавню по газеті пролунала радісна звістка, що в м. Ромнах на Полтавщині поставили пам'ятник батьку „Тарасу“. На тій же Полтавщині в с. Глемнязові Золотонішського повіту, вжитком хлопців кутка „Баранівщина“ будувать другий на Україні пам'ятник дорогому батьку.

Раніш чим розказувати про збудовання пам'ятника, я хотів трохи позайомити читачів з своїм селом. Глемнязів—село дуже велике, має три церкви, п'ять шкіл, з котрих одна вище-початкова, сільсько-господарське товариство, а також бувають щодня базари, інтелігенції теж досить, але ж не дивлячись на все це, в селі довго панувала темрява. В 1913 році в Глемнязові заснувався гурток українців, це нсмов сонце зійшло й освітлює все наше село, але ж недовго прийшлося працювати цьому гуртку, скоро розпочалась війна, й всі головні діячі пішли в „москалі“. Гурток тумчасово завмер, але наслідки ранішої його праці і не згинули. Замість то гуртка провадили культурну працю українські книжки, які були роздані проміж селянами. Після революції в селі заснувався „Просвіта“. Селяне з великою охотою писались в члени просвіти. Всі радили, що тепер буде де достати гарних книжок і газет, написаних рідною мовою, але нажалму сказати, що „Просвіта“ неоправдала тих надій, які кляли на неї селяне. Просвіта тільки зуміла позайомувати в члени, взяти з їх членські гроші, які далеченько захавала, щоб часом капосні миші не поїли, та ще побалакала, що треба десь найти помешкання за-для читальні. На цим її культурна праця й скінчилась. Сільська молодь бачила, що з просвіти толку мало, рішила заснувати свій культурно-просвітний і драматичний гурток, який почав влаштувати мало не кожної неділі вистави. Зразу вистави провадилися в початковій школі, а далі учитель зауважив, що він більше ставити в школі заборона, цим йому приносять „Большое безпокоєство“, після цього гурток „перекочував“ в сараї. Недивлячись на те, що вистави провадилися в сараї, селяне завжди бувало повно. Весь прибуток гурток цілком віддавав на користь „Просвіти“. Гурток має чимало гарних українських книжок, які на розхвот беруть селяне читати. До гуртка була залікана інтелігенція, але ж вона „великодушно“ отказалась зсидатися на те, що їм „так-то не ловко“ бути вміст з простими, Крім того в гуртку треба балакати на рідній мові, а їм „малоросійський“ язык не нравиться“ та й не лічить бо—пани.

Неможу умовчати щоб ще раз не значити хлопців кутка Баранівщина; ці хлопці весною, коли скрізь бушувала хвиля большевизму, назібрали проміж себе грошей і посадили серед кутка сад котрий назвали садом „Батька Тараса“. Тепер ті ж хлопці, в посаженому садку, будують пам'ятник дорогому батьку „Шевченку“. Гроші на пам'ятник назібрали проміж себе, а решту допоміч драматичний гурток, який зробив за для цього декільки вистав (Апостамант уже гроблений, б'ють і дощча з паписом за-казані в Києві).

Слава й честь Вам, хлопці, кутка „Баранівщина“! Визумили шланувати пам'ять великого батька України. Сад ваш колійсь розростеться й буде пишаний і великий, а з його буде видно постаті славетного „батька“ ви зоставите внакам і правнукам спомини па собі. Може ваш пам'ятник буде й не такий пишаний, за те будуете його від усього широго серця. Будованням пам'ятника ви попереджуєте столицю, тепер з вас другі села й міста братемуть зразок. Хвала й честь вам діячам культурно-просвітнього й драматичного гуртка! Недивлячись ні на які перешкоди ви продовжуєте працювати. Працюйте! своєю працею ви приносите за для села велику користь. Молоде покоління колійсь вам подякує за вашу працю.

Петро С. Шваріна.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 1918 Р. НА ЖУРНАЛ

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КЛУБ
в м. ЛУБНЯХ. В неділю 8-го листопада в помешканні народного дому відбулося установче зібрання українського національного клубу. На зібранні голоював отаман 12-ої дивізії, що має свій штаб в Лубнях, пан Олександрович. Присутніх було багато і більшість виявила широкі прихильність і велику зацікавленість до нового і єдиного зараз в Лубнях клубу. Після обміркування та вирішення деяких справ, була обрана рада старин із 11 душ і ревізійна комісія із 3 душ. В раду старшин обрані між іншим такі поважні в Лубнях особи, як пан отаман Олександрович, начальник штабового суду п. Кіриченко, член окружного суду п. Базілевський, п. С. М. Шемет і т. п.

Ухвалено жваво взятись за справу, щоб клуб як найскорше почав функціонувати. Своєю головнішим завданням клуб ставити:

1. Захист і зміцнення української державности,
2. Захист та розвиток української культури
3. Національне освідчення Лубенського громадянства.

Клуб буде міститись в найкращому в Лубнях будинку п. Шемета. З перших кроків життя клубу являється очевидно ясним, що за останній рік національне освідчення досягло величезних успіхів та вже в ширину як і в глибину. С. ЖОВНИЙ (Золотоношського повіту на Полтавщині) 6 листопада п. Жовний, батьківщина М. В. Лисенка, святкувало „роковини“ славетного музики. Зранку була відправлена служба Божа та панакхид. Вища початкова школа імени М. В. Лисенка улаштувала музичний ранок. Заходами учителів класова кімната, в котрій провадився ранок, була гарно убрана. Був прочитаний життєпис, продіклановані вірші, пам'яті Лисенка; хор учнів проспівав деякі пісні музики Лисенка.

Вечером в тім же помешканні заходами музичного гуртка місцевої „Просвіти“ був улаштований концерт. Між іншим на кансерті був товариш М. В. Лисенка, Данило Стовбур-Лимаренко, що ходив з Лисенком на вечорниці.

Повідомлення.

Учительське бюро праці просить всіх осіб, котрі подавали прохання та заяви в бюро праці до першого жовтня ц. р., повідомити, кого із них ще рахувати кандидатом на ту чи іншу посаду, а кого вже не рахувати. Просимо сповістити про це негайно.

Дирекція упр. підготовчих курсів прохає слухачів курсів прийти в четвер 5-го грудня ц. р. о 6-ї годині ввечера до будівки другої української гімназії (Бібіковський бульвар на подвір'ю праворуч) для остаточного вирішення справи загальної науки на курсах.

Учительське бюро праці При всеукраїнській учительській спілці та спілці учителів українців м. Києва організоване бюро праці, яке являється посередником між учителями та інституціями.

Бюро праці має на меті найбільш відповідних (і певних як українців) кандидатів на посади вчительські, лекторські, інструкторські й т. ін.

Бюро праці дає відомості про кандидатів, а також і про вільні посади. Зараз мають кандидати на посади вчительські, лекторські, інструкторські (шкільної освіти), канцелярські, кооператорські, с-господарські, завідувачі книгозбірями, продавець у книгарнях і т. ін. Прохати всі інституції, а також і приватних осіб звертатися до учительського бюро праці по відповідних кандидатів.

Вільні посади на провінції мають такі: учителів української мови, історії, географії та природознавства, математики, ремесельних мов, малювання, рукоділля в гімназіях, учительських семінаріях, вищих початкових школах та на курсах, інструкторів шкільної та позашкільної освіти, інспекторів та вчителів у вищих початкових школах на залянці.

Справи видаються в бюро праці по понедількам, середом та п'ятницям від 6-ої до 8-ої години ввечера. Адреса: В.-Володимирська № 6, другий пов.

Правничка секція наукового товариства організується. Перше засідання відбулося 1 грудня, друге призначено на 15 грудня. Правники членів наукового товариства просимо сповістити про бажання взяти участь в праці правничої секції (з адресами своїми) по адресі—Наукове Товариство Правничка секція.

Праця секції намічається в двох напрямках—ствудіювання правового життя України минулих часів та наукове обговорення проблем, які висуює теперішнє життя.

Ол. Грушевський.

Пожертви

на користь семей, які постраждали в бійках з повстанцями.
Од Таті і Грі Цюкова-рвських . . . 25 карб. —
" К. С. Домгатурського 250 " —
" Н. А. Куряченка 100 " —
" А. І. Х. . . . 50 " —
" А. В. . . . 100 " —
" театру „Вікторія“ 171 " 50 к.

дирекції „Нового Театра“	100	—
„Контрощі“	25	—
„сем'ї Сетгофера“ . . .	1000	—
дирекції театру „Новий Мір“	350	—
М. Д. Ф.	100	—

(Всього 2271 карб. 50 к.)

А всього з тим, що раніш поступило 3971 карб. 50 к. Комендант м. Києва і фортеці, Генеральний Хоружий Тицинський.

Приношу глибоку подяку д. Федору Федоровичу Терещенку за жертву 10.000 карб. на користь семей, що постраждали в бійках з повстанцями. Комендант м. Києва і фортеці Генеральний Хоружий Тицинський.

Од контори.

На допомогу Галичини склали жертви такі особи:
Гулак Артемовський 100 крб. — к.
Співробітники транспорту й центрального складу Дніпросоюзу 176 крб. 50 к.
Дієнко 50 крб. — к.
На одшукання помешкання українським гімназіям:
Співроб. мінистер. шляхів На національній фонд: 72 крб. 50 к.
Дієнко 100 карб.
Для повертаючих з полону: Ганицький 187 карб.

З дозволу військової цензури 3 грудня 1918 року.
Редактор Андрій Ніковський.

Оповідки.

Д-р. Колосійцов літ. офіційно Сергій (306—914) 7 гриншор. Гоголівська. За. Пр. 11—115—7. —01127—12

Д-р Черняк, спец. водолярка для систем. лічення всякого роду полових звороб. Вел. Житомирська 16, 9—2 та 5—9. 12—01199—5

Пишучі машини а також і копіювальні апарати

добрі до уживан. Пропонує Гофман і Ко, Vöschum (Германія) телеграмми Hoffmann Comp. 2—1433—1

ПЕРШЕ ПОВНЕ ЗІБРАННЯ ТВОРІВ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

під редакцією Богдана Лепкого, в трьох томах

Том I. а) Про життя й твори Тараса Шевченка, монографія Б. Лепкого, а 83 малюнками; б) Кобзарь (до першого арешту) сторін. 544. важить 2 хунти 10 лотів.

Том II. а) Кобзарь (від першого арешту), б) Варіанти.

Том III. а) Драматичні твори, б) проза, в) поезія, г) пояснення і др.

Все видання має бути закінчено до Різдва бieżучого року.

Том перший поступив у продаж ціна 12 крб.

Склад видавця: Книгарня Т-ва „ДРУКАРЬ“. Київ, Хрещатик ч. 50. —1356—2

ТОВАРИСТВО „ЧАС“ у КИЇВІ

продовжує на 1918 рік видання й приймає передплату на місяшний критико-бібліографічний часопис

КНИГАРЬ

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА, (рік видання другий).

„КНИГАРЬ“ при участі відомих українських письменників знаєць в різних спеціальностей дає оцінку кожного видання; оповідає про його зміст, азначає його якости й хиб.

Часопис „КНИГАРЬ“ подає повні відомості про діяльність всіх українських видавців; оповідає про всі наміри й плани кожного видавництва; про всі книжки, що вийшли або мають вийти.

Ціна часопису „КНИГАРЬ“ з пересилкою на 1918 рік—24 карб.; на пів року—12 карб. Перші 16-ть книжок „Книгаря“ за 1917 р. і 1918 р. висилаються за 18 карб. Оповідки видавництва по 1 карб. 50 к. за рядок. Гроші на передплату надіслати по адресі: Київ, Володимирська 42, тел. 25—77. „ЧАС“, редакція „Книгаря“.

Щоб не задержки в висилці, треба пошіпати з передплатою. „Книгарь“—не необхідний справочником і порадишком для всіх осіб та інституцій, що купують або цікавляться книжками; особливо він потрібен для бібліотек, книгозбірень, земств, „Просвіт“, учительства.

Список співробітників „Книгаря“:
Проф. Д. Вагалий, О. Вілоусенко, Л. Бурчак, проф. М. Бурчак, О. Вечоринський, В. Волох, О. Волошин, Ф. Гавриш, П. Гай, М. Гордієнко, А. Грабенко, Мих. Грішченко, Ол. Груданський, О. Діхтарь, В. Дога, Д. Дорошенко, О. Дорошенко, Г. Дмитренко, проф. Дубинський, В. Дубровський, П. Дубровська-Трикулевська, В. Дурдюковський, В. Д-кий, С. Сфромов, Гн. Житцький, Д. Жученко, П. Зайцев, М. Зеров, Н. Ішугіна, Т. Каракащенко, Ол. Кисільов, О. Кожухов, С. Кондра, В. Корольов, В. Корінь, Ол. Кошць, проф. А. Кримський, М. Кушнір, П. Лалин, М. Левинський, Ор. Левицький, М. Леонтович, П. Литвін, проф. Лобода, К. Лоський, О. Лотцький, є. Лукасевич, М. Марковський, Ф. Матусівський, К. Мацієвич, П. Михайлович, К. Михайлюк О. Мицько. Мих. Могилянський, В. Молдазевський, А. Ніковський, П. Новак, О. Олесь, М. Павловський, С. Паночнін, С. Петлюра, В. Петрушевський, П. Погойлюк, П. Пожарський, В. Порш, В. Поточний, Д. Ревуцький, Л. Ревуцький, С. Русова, М. Садловський, проф. Іл. Свенцицький, П. Синицький, Ю. Сірий, Ст. Сірополько, М. Сріблянський, В. Старий, Л. Старицька-Черняхівська, Ст. Стебінський, К. Степанко, О. Стощенко, В. Старшевський, проф. є. Тимченко, Ю. Тищенко, О. Томашевський, П. Філіпович, О. Ходзький, В. Хоменко, С. Черкасенко, М. Шаповал, проф. К. Пірошський, О. Шульгин, Н. Шульгіна Іщул. А. Яковлі, А. Яринович, проф. Ярмошевич.
Видавець—Т-во „ЧАС“ Редактор—В. СТАРИЙ 3—1220—2

Видавництво „Серп і Молот“

НОВІ КНИЖКИ:

- К. ЗАЛІЗНЯК—Арифметика, част. I Ціна числа. п. 2 карб. 50 к.
- СТАВНИЧИЙ—Географія для перш. ступня науки—2 карб. 50 к.
- Г. ГАЙНІЗ—Книга пісень. ч. I пер. Д. Загуды і В. Кобилянського.—д. 450 к.
- О. СТОРОЖЕНКО.—Повн. збірн. творів кн. І. Оповідання—4 карб.

Друкуються і скоро вийдуть:
М. ЯЦКІВ—твори т. I, Нариси й оповідання, і дальші теми творів Гайне і Стороженка.

Склад і контора в-ва містяться при книгарні т-ва „ОСВІТА“: Київ, Володимирська 31; буд. квіськ. губ. земства. Тел.ф. 53-92. 3—1432—2

Книгарня видавничого т-ва „КРИНИЦЯ“

Київ, Несторівська 27.

На склад і до продажу вступили такі нові книжки:

- Вілоусенко О.—„ВНОК“ читанка III. Комп. 6. опр.—15 гр. 50 ш. В оправі—20 гр.
- Грушевський О. З сучасної української літератури. Начерки і характеристики—16 гр.
- Тобілевич (Карпенко - Карий) Наймишка. Др. на 5 д.—4 гр. 50 ш.
- Олесь О. Весняна казка.—2 гр. 40 ш.
- Українська граматка для позашкільного навчання і неділя. шкіль. 1 гр. 70 ш. 2—1424—

П. Понятенка просимо зайти до видавничого відділу Дніпросоюзу (Інститутська 4, кімн. 43) взяти забутого гаманця з грошиками. 1—0237

Управління робіт по забудованню порожніх земель району м. Києва та його пригородів цим сповіщає осіб бажуючих прийняти на себе роботи по пристосуванню дерев'яного барьку під контору на Заводській вул. під 4-6, що заяви з еказіною ціною і умов будуватимуться до 10 грудня ранку 25 XII. ц.р. в. Управління робіт—Фундуліївська 25. Для ознайомлення з цими роботами звертатись до Управління робіт в службовий час до 25 XII. ц.р. 1—01235—1

КОНКУРС на складання проекту планування площі адміністративного центру на Звиринці оголошує Управління робіт по забудові порожніх земель м. Києва. Термін внесення проектів 2 січня 1919 р. За кращі проекти установлено 3 премії: I в 1000 карб., II 750 карб., III 500 карб. Незалежно від цього Управління може приділити всякий з непереможаних проектів по ціні 3-ї премії. Умови конкурсу, маши, (за платню 10 карб.) та всякі необхідні відомості можливо одержувати в Управління робіт (Фундуліївська 25, 2-й поверх) з 2 грудня від 1 до 2 годин. 1—01235—1

„ШЛЯХ“

орган незалежної думки

місячник літератури, мистецтва і громадського життя. Рік видання другий. „ШЛЯХ“ має відділи: літературний (поезії, ескязі, мовелі, оповідання, повісті, романи, драми, рецензії і т. ін.); мистецький (статті про музику, малювання, театр і ін.); публіцистичний (статті на загальні теми); науковий (статті по історії, філософії, мові і ін.).

СПІВРІБНИКИ: О. Агленко, В. Алешко, Х. Алчевська, М. Вільшевський, В. Верховинець, М. Вороний, проф. О. Грушевський, М. Жук, Г. Журба, В. Заклиньський, Я. Зорянчук, П. Барманський, О. Ковалевський, Х. Коломийченко, С. Крипач, проф. А. Крипський, А. Кудринька, М. Левитський, І. Липа, В. Липинський, Х. Майстренко, Я. Мамонтів, О. Назарук, О. Олесь, Т. Осадчий, В. Отамановський, В. Павловський, В. Підгорейський, В. Пічета, І. Прихоженко, В. Різниченко, М. Рильський, М. Рудницький, Я. Савченко, В. Самійленко, О. Святогор, О. Слісаренко, В. Тарноградський, проф. є. Тимченко, П. Тичина, М. Філанський, Г. Хоткевич, М. Черняхівський, Г. Чупринський, С. Шелухин, М. Янчук, О. Журлина, Я. Кошич, М. Марковський та ін. Передплата—в конторі редакції: Київ, Марієвсько-Благовіщенська 123, п. 20. Вартість: річно—30 карб., 1/4 р.—16 карб., 1/2 р. 8 карб. Тел.ф. 50-59. Редактор-видавець Хведір Коломийченко. —1225—4

Видавничий Кооператив

„ГРОМАДСЬКА ДУМКА“

„Громадська Думка“ заснувалася для організації УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ в допомозі їй в Києві та на провінції. Залися до значної участі в „Громадській Думці“ Українбанк. Дніпросоюз. Союзбанк та інші кооперативні установи. Пай 500 карб. Номер бieżучого рахунка в „Українбанку“ 1174,—на який треба вносити пай. Можна вносити також контори „Нової Ради“, т-ва Друкар (Хрещатик 50). Залися просить вносити пай. Статут „Громадської Думки“ вже зареєстровано. 1113—4

Видавничя Спілка „КНИГОЗБІРНЯ“

Редакція й Контора Бесарабка 2 т. тел.ф. 24-01. Книгарня, Хрещатик 28. Книгарня і Крамарь Комона Хрещатик 28. ПАСАЖ, Київ, нця 28.

Комора й Книгарня має великий вибір різних книжок та підручників. До відома губернських, повітових народних управ, учительських спілок „Просвіт“, кооперативних установ, видавничих т-в, Шкільних Педагогічних Рад і всього свідомого українського громадянства.

Зважаючи на скрутний стан народного ринку й великі клопоти, яких приходить визнавати кожому, набуваючи тих, чи інших книжок чи підручників, видавничя Спілка „КНИГОЗБІРНЯ“, пересилаючи одну тільки культурно-просвітну мотивацію на зустріч всім одержувачам її абонентів.

- 1) Абонент Спілки не тільки урівняється з ціною ріжних турбот і клопотів по закупівлі потрібних йому книжок, а ще й має такі права і привілеї:
- 2) 1) Замоваляючи його виконуються по-за чергою і без свадатів, при чому йому яко абоненту, дається що найвища знижка.
- 3) 2) Замоваляючи книжки власного видавництва Спілки, абонент, одержує книжки за пересилку їх не платити, поскільки пересилку книжок власного видавництва своїм абонентам Спілка приймає на свій кошт.
- 4) 3) Замоваляючи книжки чужого видавництва, тоб-то якіб де було книжки і надати згоди при замовленні всі гроші, по вартості їх, наперед, абонент, одержує книжки, чи пересилку їх не платити, поскільки в таких випадках своїм абонентам Спілка пересилає книжки за свій кошт.
- 5) 4) Купуючи книжки, в коморах і книгарнях Спілки, абонент користується знижкою не менш як 10% на книжках чужого видавництва і не менш як 30% на книжках власного видавництва, навіть тоді, коли набуває одну книжку вартістю менш 1 карб.
- 6) 5) Набуває виключне право на книжки, які мають в продажу в обмеженій кількості, поскільки такі книжки будуть продаватися і висилатися тільки абонентам.
- 7) 6) Замоваляючи або купуючи улаштовані Спілкою книгозбірки, абоненту призначеної для нього знижки, надається право виплачувати гроші на протязі цілого року, при чому при замовленні, чи купівлі книгозбірки виконуються тільки половина вартості її, а решта виплачується в призначені строки.
- 8) 7) Одержувати книжки до читання з книгозбірень Спілки за повну плату яка становила для сторонніх.
- 9) 8) Без жодної доплати до передплатної ціни передплатувати терес поспереди Спілки всі українські часописи, які виходять на Україні і по-за її межами про чому Спілка гарантує справу викладку їх.
- 10) 9) Дурно одержувати від Спілки повідомлення, про всі нові книжки, які виходять з світ.
- 11) 10) Дурно одержувати відповіді на всі запитання, що до книгарського діла.

Абонентом Спілки може бути кожна особа чи інституція. Ціна абонеента 100 карбованців, які вносяться на один з бieżучих рахунків Спілки, або надіслані до контори Спілки. Негайно по одержанні грошей, контора Спілки висилає абонентові абонеентного квитка, на якому означені всі обов'язки Спілки перед абонентом. Абонент Спілки нічим не купує себе зв'язаним і в який час може одержати од посилку Спілки, при чому гроші (100 карб. йому повертаються).

Залися зчисло з число абонентів, абонент повинен надіслати до контори Спілки такі відомості: а) імя, по батькові й привілеє (чи назву інституції), б) своє служове чи офіційне становище, в) точну свою адресу поштовою, г) адресу телеграфу й відповідну ставку залізничні.

Замовляючи книжки, абонент повинен посылати на № абонеентного квитка, а замовляючи книгозбірки, при чому ще й означити протом скількох місяців він хоче виплачувати вартість її, а купуючи книжки в коморах і книгарнях Спілки, чи одержуючи їх до читання з книгозбірень Спілки предплатити його.

З П О М А Ч Е Н Н Я
по узинованню Видавничої Спілки „КНИГОЗБІРНЯ“:
Директор-розпорядник Я. САМОНЕНКО.
Секретарь Н. БАГАТІВНА.

Видавниче Т-во „СІЯЧ“

Київ, Хрещатик 45. Черкаси, Олександрівська 104

- 1) Др. Д. Донцов. „Культура Примитивізму“. 1 р. 40 к.
 - 2) Ф. Діхтарь „Убогий Гірей“—80 к.
 - 3) Л. Ворониківський—Вайні—1 р. 40 коп.
 - 4) Гр. Коваленко.—Оповід. з укр. іст. для початк шкіль.—3 р. 80 к.
 - 5) Мод. Левницький.—Твори і т.—5 руб. 50 к.
- Цими днями вийдуть з друку:
М. Грішченко.—„Наша рідна мова“. Читанка II частина.
А. Верло.—„Укр. Граматика. Етимологія“ для середніх та вищепочаткових шкіль.

На складах приймаються гуртові замовлення на СШПТК, а українським налісом на них та везеруцками.
Книгарням та Просвітам знижка 20%. 4—1419—4

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Малювальні твори Т. Шевченка в шести сериях:

- 1) Автопортрети 8 номерів ціна 2 крб. 50 коп.
 - 2) Портрети 8 2 " —
 - 3) Краєвиди з України 15 3 " 50 "
 - 4) Краєвиди із заслання 8 2 " —
 - 5) Плячка про блудного сина 8 2 " —
 - 6) Ріжні малюнки 10 2 " 50 "
- Малюнки видані на гарному папері листівками і кожна серія підібрана окремою конверті.
Набувати можна по всіх українських книгарнях. Склад видання в Гуртовій Книжній Коморі Т-ва „ДРУКАРЬ“ Київ, Хрещатик № 50. 4—1425—3
Друк акц. т-ва „Петро Барський у Києві Хрещатик № 40“